

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keizerberg 54, Amsterdam-Z.

Opricht 1 januari 1881

Is het occultisme een hersenspindel?

Woordenbrij in tv-serie Zienswijze maakte publiek niet veel wijzer

DE GROEIENDE belangstelling voor het occulte was aanleiding voor de NOS-televisie om in de serie „Zienswijze” een uitzending van 50 minuten aan dit probleem te wijden. Uit, zoals de presentator zei, een „verschillende invalshoek” werd het probleem tijdens de televisie-uitzending van 3 februari j.l. benaderd, maar wij twijfelen er ernstig aan of het publiek uit de woordenstroom véél wijzer is geworden. Al vond de inleider dat er „zinnige dingen” zijn gezegd.

En velen zullen er de indruk van hebben gekregen, dat de occulte verschijnselen bestaan, dat ze géén hersenspindels zijn — in 't kort, er werd echt te weinig tegenstroom gegeven.

Het is wel bar en boos, dat in deze discussie over Henri Knap, die zich in Het Parool altijd een besliste tegenstander toont van kwakzalverij en occult gezemel gesproken wordt in de zin van: Waar blijft de journalistieke verantwoordelijkheid? Een van slechte smaak getuigende uitlating die overigens door de discussieleider verder werd „afgestopt”.

DE DISCUSSIE was zó uitvoerig, dat wij er ons van zullen onthouden alles woordelijk weer te geven. Aan de discussie namen deel drs. L. Pannekoek, psycholoog aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, de bioloog drs. H. Verhoog, die occulte verschijnselen bestudeert en ds. G. van 't Wout, baptist, alsmede mevrouw Mellie Uyldert, astrologe en kruidendeskundige.

Het spiritisme, aldus de gespreksleider, is een machtige stroming geworden. Denkt u maar aan Brazilië, dames en heren, waar 't zo'n 20 miljoen aanhangers telt!

(Nog niet zo lang geleden moest overigens de voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Spiritisten Harmonia, de heer W. van Broekhuizen toegeven dat het „op het ogenblik bij ons in Nederland wat stilletjes is in de geestenwereld” (Men leze ons Maanblad van november 1970, blz. 47 er nog eens op na!) En om dan te spreken van „een machtige stroming” en te verwijzen naar een ver land, waar men met „20 miljoen” wel een of andere slag in de ruimte kan maken... Neen, dat past niet erg bij een genuanceerde benadering, zoals men ken-

nelijk in de televisieserie wilde nastreven!)

Metafysische poppenkast

MAAR OOK, vervolgde de inleider, is de astrologie gemeengoed geworden en het geloof in waarzeggerij neemt met de dag toe. Veel christenen zien deze ontwikkeling met lede ogen aan. Zij staan op het standpunt, dat dit alles een verwerpelijke vorm van bijgeloof is, waartegen de bijbel zeer scherp waarschuwt en zeer scherp stelling neemt. Veel andere mensen en wij zouden hen de woordvoerders van het moderne levensgevoel kunnen noemen, wijzen dit geloof en deze praktijken even fel af. Zij zeggen, hoe kan nou iemand anno 1971 in vredesnaam nog geloven in zulke primitieve zaken als geesten van overledenen of invloed die planeten op ons menselijk leven zouden uitoefenen.

Het occultisme vinden zij een hersenspindel van kinderlijk naïeve onnozele lieden, die uit angst voor de nuchtere dagelijkse realiteit vluchten in de illusie van een zogenaamde andere werkelijkheid en daarbij graag coquetteren met woorden als het „hogere”, het „kos-

mische”, het „bovennatuurlijke” en het „mystieke”, kortom met wat dat de journalist Rudy Kousbroek de „hele metafysische poppenkast” noemt.

De inleider meende onder het occultisme te moeten verstaan, die verschijnselen, die volgens de ons bekende natuurwetten niet verklaard kunnen worden. Zoals telepathie, helderziendheid, spiritisme en allerlei andere mediamieke verschijnselen, verschillende vormen van waarzeggerij als kristalkijken, handlijnkunde, kaartleggen, en tenslotte ook astrologie, verder het geloof in talismans en amuletten, magnetiseurs, pendelen en wichelroede, dan de vele vormen van witte en zwarte magie en tenslotte ook allerlei opvattingen en technieken, die men bij Rozekruisers, anthroposofen en theosofen vindt. Zijn nu al deze verschijnselen in strijd met de bijbel en in strijd met het moderne denken — dat was de vraag, waarom het bij deze discussie voor de televisie ging.

Patronen in de ether

DE KIJKER kreeg van Mellie Uyldert op het scherm een wonderlijke voorstelling van zaken over wat er dan nog „zelfs als iemand overleden is” overblijft. Dat hangt zelfs nog aan zijn as, als hij gecremeerd is. „Men kan op die manier ook de gestalte van de overleden mens zichtbaar maken.

De astrologie laat ons „de patronen zien, die in de ether hangen” en die zich langzamerhand concretiseren tot tastbare feiten,” aldus Mellie Uyldert. „Wij zien de ordening, waaraan alles beantwoordt,” verzekerde zij de kijkerschaar in de huiskamers.

De inleider hield zich enige ogenblikken bezig met de levensloop van Mellie Uyldert, in 1908 geboren. Haar ouders behoorden tot een kring van dichters, filosofen, schilders, de individualisten, die uitstekend gedijen op de Gooise bodem, waar ook Mellie Uyldert haar leven lang zou blijven

VERVOLG OP BLZ. 18

Is het occultisme een hersenspinsel?

VERVOLG VAN BLZ. 17

wonen. „Haar leven was geladen met idealisme.”

Ze werd opgeleid tot onderwijzeres, zij hield zich in haar vrije tijd bezig met de bestudering van astrologie, grafologie, folklore, mythologie. In 1928 heeft ze een mystieke beleving. Haar leven wordt dan volgens haar een getuigenis: de mensen wijzen op een relatie met God. In 1932 schrijft zij haar eerste boek, een kruidenboek. Zij gelooft dat de mens op de drempel staat van een geheel nieuwe wijze van denken, een synthese van het magische en het verstandelijke. Die gedachte draagt ze al 25 jaar uit in haar eigen blad, „De Kaarsvlam”.

Ze vind occulte technieken wel verwerpelijk, wanneer mensen ze toepassen zonder te weten wat ze doen en wanneer ze dat doen met hun gewone menselijk ik er achter.

(En hoevelen, de mens zijnde wat hij is, blijven er dan nog over, die volgens de opvatting van mevrouw Uyldert zich wèl met occulte technieken mogen bezig houden?/ red. M.t.d.K.)

Scheiding der geesten

MAAR ZE vindt het buitengewoon mooi, wanneer het toegepast wordt door mensen „die wel weten wat ze doen en die dat doen, niet van hun kleine ik uit, maar van hun geestelijk wezen uit, dus eigenlijk in goddelijke opdracht. Dan zijn het witte magiërs.”

Die gave is dus niet aan iedereen geschonken? Hoe kan zij dan spreken over een synthese van het magische en het verstandelijke? Het blijkt, dat volgens Mellie Uyldert iedereen deze gave reeds in zich heeft en wanneer die gaven nu maar geoefend en ontwikkeld worden — dan zal iedereen min of meer deze dingen kunnen uitvoeren. Zij meent ook dat als men er op gaat vertrouwen de telepathische ervaringen en de voorspellende dromen enorm zullen toenemen.

Zij voorziet een crisis en de „grote scheiding der geesten” tussen de ouderen die zich doodlopen in de technocratie zal vanzelf uitsterven, de jongeren voelen daar niets voor, de jongeren zijn anders ingesteld, en kunnen de omweg van de uiterlijke techniek best missen, verzekert nog altijd Mellie Uyldert.

In de occulte sfeer zijn dingen geen bijgeloof, antwoordt zij op een desbetreffende vraag; wanneer men de wetmatigheid doorgrondt, waaraan zij

beantwoorden — dan is het een wetenschap die men toepast.

Pastorale zorg

Ds. G. VAN 'T WOUT benadert de zaak vanuit de pastorale zorg: God heeft zorg voor de totale mens en daarom mag men zich niet met occulte machten afgeven. Occultisme en afgoderij worden in één adem genoemd. Deze machten brengen, zegt ds. Wout, mensen onder invloed van de Boze.

Na een discussie hierover met Mellie Uyldert is het woord aan drs. Pannekoek, die vindt dat de heer Kousbroek voorbij gaat aan de essentie. In theosofische kringen onderscheidt men wel waar occultisme, pseudo-occultisme en semi-occultisme. De mensen, die deze deelnemer aan de televisie-discussie pseudo-occultisten noemt experimenteren met bepaalde krachten, waarvoor zij gevoelig zijn en daar inderdaad gevaarlijke dingen mee kunnen doen. „Dat ben ik eens met ds. Van 't Wout.”

Het is boerenbedrog

DE INLEIDER constateert, na nog een korte gedachtenwisseling, waarbij mevrouw Mellie Uyldert waarschuwt tegen het kleine ik, dat blijkbaar iedereen „aan deze tafel” het er over eens is, dat occulte verschijnselen bestaan.

Maar er zijn toch nog zoveel wetenschapsmensen die zeggen: lieve mensen, het is onzin, het zijn hersenspinsels, aldus de inleider. Hij heeft een

Lessen in astrologie

OP VRIJDAG 26 maart begon in het meditatiecentrum De Kosmos, Prins Hendrikkade 142 te Amsterdam een reeks lessen in astrologie. En wie zou hier de jeugd, die zij immers ziet als degenen, die wars van alle technologie de ware weg naar het occultisme zullen vinden, leiding geven? Precies, mevrouw Mellie Uyldert. De lessen zouden plaatsvinden eenmaal in de veertien dagen.

In De Kosmos wordt voorts iedere maand het Heilig Avondmaal gevierd, geleid door de priester Lambert Simon. De Kosmos heeft een theehuis en een makro-biotisch restaurant.

voorbeeld en hij vertelt, dat hij omstreeks een jaar geleden een stukje las van een zeer gerenommeerde, integere journalist Henri Knap, die fulmineerde tegen de paragnosten en speciaal tegen Croiset en op een gegeven ogenblik schreef hij: Er bestaan geen paranormale verschijnselen. Het is boerenbedrog en de goedgegelovige gemeente aanvaardt het allemaal met zijn hang naar mystiek — maar ze bestaan niet!

Nou, dit is volkomen onjuist van Henri Knap, vindt psycholoog drs. Pannekoek. Henri Knap dient de parapsychologische vakliteratuur te raadplegen en dan komt hij er wel achter hoe het in elkaar zit. Het is overigens merkwaardig hoe weinig zo iemand zich bewust is van zijn journalistieke verantwoordelijkheid...

De inleider wil Henri Knap hier niet in discussie brengen...

(Het is overigens wel merkwaardig hoe een wetenschappelijk gevormd man hier plotseling de kreet „journalistieke verantwoordelijkheid” durft te gebruiken tegenover een journalist die telkens en telkens weer het publiek waarschuwt tegen malafide praktijken van allerlei paranormale doeners en die geharnast de strijd voert tegen de vele kwalijke vormen van kwakzalverij... - (red. M.t.d.K.)

Mellie Uyldert zegt, dat wie er zich nooit in verdiept heeft zo redeneert als de heer Henri Knap en vele anderen. „Zodra ze zich er in verdiepen, worden ze voorstanders, voorspelt zij.

Pseudo-occultisme

U MAG DAT niet generaliseren, zegt de heer Verhoog. Er zijn heus wel wetenschapsmensen, die zich er echt in verdiepen en toch tot tegenovergestelde conclusies komen en vooral als dat betrekking heeft op de verschijnselen, die ik tot het pseudo-occultisme reken is dat heel goed mogelijk.

Inleider: Welke zijn dat bijvoorbeeld?

Drs. Verhoog: Dat zijn inderdaad de verschijnselen, die u genoemd heeft, zoals spiritisme, waarzeggerij, handlijnkunde, kaartleggen, pendelen, voorzover ze dus niet echt betrekking hebben op wetmatigheden. De echte occultist wil bepaalde aspecten van de natuur leren kennen en ieder, die zich een beetje verdiept heeft in de methode van de wetenschap zal tot de conclusie komen, dat juist die methode, bepaalde beperkingen oplegt. Door de wetenschappelijke methode krijgen we een bepaald beeld van de werkelijkheid, dat Van Winschoten, een bekend Nederlands overleden psycho-

Is het occultisme een hersenspinsel?

VERVOLG VAN BLZ. 18

loog, een gereduceerde werkelijkheid noemt. Door de methode, die de wetenschap toepast krijgt u niet de volle werkelijkheid, maar een gereduceerde werkelijkheid — en dat is zijn kracht. Nu gaat occultisme van het principe uit, dat er naast dit beeld, dat door de wetenschappelijke bril van de werkelijkheid gezien wordt dat daarnaast meer is in die werkelijkheid en dat datgene ook onderzocht kan worden als de mens, de occultist, zijn instrument verfijnt. Het is een totaal andere methode van onderzoek, die de occultist toepast.

Ander jasje aan

ALS U met occulte zaken aan het werk gaat, vraagt de inleider aan de heer Verhoog, trekt u dan een ander jasje aan?

De heer Verhoog antwoordt, dat elke wetenschapsman toegeeft, dat het een tijdelijke kennis is die hij verzamelt en dat het best kan zijn, dat hij over honderd jaar iets anders gevonden heeft. De hele historie van de wetenschap bewijst dit ook. En hetzelfde geldt voor de occultist, een occultist, die in een andere bewustzijnstoestand dingen waarneemt, bijvoorbeeld dat etherische dubbel, zoals wij het noemen van de mens, die zal . . .

— Wat is dat?

— Dat is, zoals mevrouw Mellie Uyldert al noemde, dat etherische tegendeel in een fijnere materie, dat een soort copie is van het stoffelijk lichaam.

— Laat de moderne wetenschap de gedachte aan een fijnere materie toe, vraagt de inleider. De moderne fysica bijvoorbeeld?

— Ik geloof, antwoordt drs. Verhoog, dat als de wetenschap dit etherisch dubbel tot object van onderzoek zou nemen met de tegenwoordige instrumenten dan zouden ze daar dingen over kunnen ontdekken, mijns inziens.

— Dat gebeurt toch al, verzekert Mellie Uyldert het gehoor van televisiekijkers, woensdagavond 3 februari tussen 22.35 en 23.25. „Neem nu zo'n boek als „Nieuwe werelden achter 't atoom". Daarin wordt verteld en met foto's gestaafd, dat men etherische vormen kan fotograferen. Waarom ziet de mens die vormen niet en het foto toestel wel? Juist omdat de mens zijn indrukken schift. Er zijn dingen, die hij niet wenst te zien en het foto toestel is volkomen objectief. Hij heeft bijvoorbeeld een homeopathisch ta-

plet, dat van een bepaalde plant gemaakt wordt, gefotografeerd en dan komt boven dat tablet nog een fijner beeld te voorschijn van de hele plant, waar het een aftreksel van is.

(En ge geleuft dat, heette het vroeger in een of ander liedje. Laten we nu toch eens even met beide voeten op de grond blijven staan en het televisiekijkend publiek dergelijke sprookjes gebaseerd op foto's (waarmee een handige man alles kan aantonen, tot het bestaan van leperkoens toe) besparen - M.t.d.K.)

Gevoelig foto toestel

MELLIE UYLDERT vervolgt nog: Omdat het patroon van die plant, die eens geleefd heeft in die stoffelijke resten steeds aanwezig blijft en een gevoelig foto toestel neemt dat waar.

Daar wil de inleider toch ook wel even op inhaken. Hij wijst op de bilocatie verschijnselen, waarbij mensen in een soort waak-slaap-toestand zichzelf in eens zien zitten en zien, dat ze zelf een lichaam hebben. Als je dat zou aantonen, echt wetenschappelijk zou aantonen dat er zo'n tweede lichaam bestaat, zou dat een steentje bijdragen tot het probleem van de dood.

Maar er zijn natuurlijk wel weerstanden bij wetenschapsbeoefenaren, om dit onderzoek aan te vatten. Het gesprek werd afgesloten met het vaststellen van het feit, hoe nuttig het zou zijn wanneer de occulte verschijnselen eens echt wetenschappelijk werden onderzocht. Dat zou een bijdrage geven ter „verwondering van de mensen". Door die verwondering zouden de mensen gaan nadenken over zichzelf, gaan lezen over „hoe kan je jezelf kennen", „en dan vind ik de grootste man, die zichzelf kent," aldus de inleider.

Wij hebben bij dit gesprek één kardinaal ding verzuimd te behandelen vindt ds. Van 't Wout: de verzo-

Belangstelling!

WELK EEN belangstelling een uitzending over occultisme trekt blijkt wel uit de verkoop van de tekstboekjes, die niet, als bij eerdere uitzendingen van de serie „Zienswijze" gratis ter beschikking werden gesteld. Niet minder dan 14.000 tekstboekjes zijn door de NOS voor de somma van één gulden verkocht. Al een paar weken na de uitzending waren ze uitverkocht.

ning in Jezus Christus. Demonische beïnvloeding vindt de predikant realiteit. Maar drs. Verhoog vindt het occultisme een grote stimulans voor het Christendom. Het geloof in een voertuig voor de ziel was zeer wijd verbreid.

Weggeveegd van tafel

„WIE ZICH OPHANGT aan de horoscoop of aan iets anders dan ligt dat aan de mensen, aan verkeerd gebruik," verzekert mevrouw Mellie Uyldert, die zowel de horoscoop als de bijbel „autoriteiten buiten jezelf" vindt.

— Ik ben te veel nuchter voor occulte verschijnselen zeggen zoveel mensen. U hebt het laatste woord, meneer Verhoog, wat zegt u daarop? aldus de inleider.

„Nuchter kan ook betekenen, dat men een blinddoek voor wil houden. Men kan zeggen, dat de mensen, die zich voor occultisme interesseren, vluchten voor de werkelijkheid. Mijn ervaring met wetenschapsmensen is ook soms dat zij ook angst hebben voor het onbekende en zoals de heer Pannekoek al zei soms een irrationele afkeer van dingen als parapsychologie hebben: het past niet in hun wereldbeeld. Men mag de wetenschapsmens als mens niet uitsluiten. Dat occulte zaken de wetenschapsmens niet interesseren en dat hij ze niet onderzoekt komt, volgens drs. Verhoog, dat veel van de dingen waarmee de wetenschapsmens zich bezighoudt conventioneel bepaald zijn. Het komt wel aan op de toetsing, men moet verschijnselen direct of indirect kunnen waarnemen — anders worden ze weggevaagd van de tafel, besluit de heer Verhoog.

MARGARINE - "WONDEREN"

In het maartnummer van de Consumentengids zijn uitkomsten vermeld van een onderzoek dat de Stichting Vergelijkend Warenonderzoek heeft ingesteld naar margarine, halvarine en dieetvet.

De Consumentengids zegt daarbij: „In alle margarine zit nagenoeg evenveel vet en zitten zelfs precies evenveel vitaminen. Meer of minder is eenvoudig niet toegestaan. Desondanks reclamekreten als „boordevol bouwstoffen", „met twee vitaminen en caroteen", „een kluitje gezondheid in de pan" en dergelijke. En beelden van fel spelende kinderen en van energieke vaders die nog helemaal gelijk op doen met de jeugd. Dank zij . . . en dan horen we welke margarine dat wonder verricht. Altemaal onzin. De ene margarine maakt ons niet stoerder, fitter of jeugdiger dan de andere. De ene blijft ook niet „door pasteurisatie langer vers" dan de andere. Gepasteuriseerd zijn ze allemaal! En ook de herkomst doet er niets toe. Zelfs „op het land waar het leven goed is" moet men zich aan de wettelijke voorschriften houden!

Tenslotte, waar de reclame op de nieuwste medische toer gaat met verzekeringen over speciaal gunstige vetzuren: „plantaardig" hoeft in dit verband niets te zeggen. En „bloedvaten hebben we allemaal". Maar dat wil nog niet zeggen dat we ook allemaal dezelfde margarine moeten gebruiken.

Dr. Kruisinga wil het arsenaal van para-medische werkers uitbreiden

IN „NU”, het maandblad van de vereniging Nederland—U.S.S.R., publiceert Will Boezeman—Boekhoff een gesprek met staatssecretaris Kruisinga, beschreven als „een mens en een medicus van grote humaniteit en integriteit”. Aanleiding tot dit gesprek was een bezoek van de staatssecretaris aan de Sowjet-Unie. In dit gesprek noemde de heer Kruisinga de gezondheidszorg in de Sowjet-republieken „zonder enige restrictie een vergaande vorm van gesocialiseerde geneeskunde”.

Mevrouw Boezeman—Boekhoff stelt de hierna de staatssecretaris de volgende vraag:

De Sowjet-geneeskunde doet in de eerste plaats zijn best voor preventie van ziekten. De ruggegraat van dit preventieve systeem wordt m.i. vooral gevormd door de „feldsers”. Wat vindt u van het feldser-systeem?

(Feldsers krijgen een geneeskundige basis-opleiding van vier jaar en staan dan tussen de verpleegster en de arts. Peter de Grote introduceerde de feldsers — het woord stamt van de Duitse militaire uitdrukking voor veld-chirurg — in de 17de eeuw. De in wit uniform geklede feldsers is een populaire verschijning, ofwel werkend aan de zijde van een arts, of op eigen gelegenheid in de uitgestrekte plattelandsgebieden van de Sowjet-Unie. De feldsers waakt over sanitaire en



Staatssecretaris Kruisinga

hygiënische verzorging, voert massaimmuniseringsprogramma's uit, geeft „eerste hulp bij ongelukken” en stuurt de ernstige gevallen naar een ziekenhuis.)

Het antwoord van de staatssecretaris luidde: Ik vind het een bijzonder interessant aspect van het Sowjetsysteem. Ook in Nederland zouden wij veel meer bevoegdheden van de arts naar para-medische werkers moeten delegeren. Ik denk bijvoorbeeld aan heilgymnasten, masseurs, orthopedisten, diëtisten. We moeten het arsenaal van para-medische werkers kwantitatief en kwalitatief uitbreiden en zouden op deze manier tot een gedifferentieerde vorm van de feldsers-positie komen. Al sinds jaren en in de toekomst waarschijnlijk in toenemende mate spelen niet-medisch gevormde medewerkers ook een grote rol bij de psychiatrische en psychohygiënische behandeling. De psychologen en maatschappelijke werkers moeten een deel van de taak van de arts gaan overnemen en de ervaring heeft zelfs geleerd, dat zij voor belangrijke, tijdrovende onderdelen van het werk daartoe ook beter gedisponeerd zijn dan de arts.

Geen huisarts

OP EEN ANDERE vraag, over het „gezondheidsboekje”, zegt dokter Kruisinga, dat men in Nederland het gezondheidsboekje in een moderne versie gaat toepassen. Bij computerverwerking van de gegevens moet men echter wel heel zorgvuldig zich dienen af te vragen of, in het belang van de patiënt, geen ongeoorloofde risico's worden genomen met betrekking tot de medische geheimhoudingsplicht.

Staatssecretaris Kruisinga vindt het Sowjetsysteem van gezondheidszorg

goed voor een zo groot land als de Sowjet-Unie. „Doordat men de huisarts heeft weggenomen is echter de persoonlijke relatie arts—patiënt minder dan bij ons. Aan de andere kant moet ik zeggen, dat in Nederland de ideële benadering van de patiënt door de arts achteruit is gegaan. Het lijkt soms wel, of de vroegere inspiratiebron, de geest van naastenliefde, geleidelijk aan verdwijnt”.

In de Paardemest

EEN AFSCHUWELIJK plaatje was medio januari in enige Nederlandse dagbladen te zien. „Paardemiddel” zet een krant in Twente er boven. Men zag twee mannen, de een met een hoed op het hoofd, schop in de hand, de ander blootshoofds, een jongetje in de paardemest duwend, zodat het bijna tot het middel er in stond. De vijfjarige jongen, John Metlenko, schreeuwde het uit toen hij door zijn vader met hulp van de kruidendokter — ja, ook daar! — tot zijn middel in de paardemest werd begraven. Na wat tegenspartelen bleef de jongen twintig minuten zitten.

Het voorval speelde zich af in Cranbourne, ergens in Australië. De kleine John is een spastische jongen, die al heel wat ziekenhuizen van binnen gezien heeft. Volgens de kruidendokter zou het half begraven in paardemest „het vergif uit het bloed van de jongen halen”, zodat hij weer zou kunnen lopen.

„De critici mogen me hangen, als hij niet binnen twee tot drie maanden loopt”, zei wonderdokter Michael Petrodis.

DURE HOOGTEZONNEN

DURE HOOGTEZONNEN behoeven lang niet altijd de beste te zijn, blijkt uit een onderzoek van de Consumentenbond. De resultaten hiervan zijn gepubliceerd in het februari-nummer van de Consumentengids.

Van de veertien hoogtezonnen die in dit onderzoek waren opgenomen, bleek juist op de twee duurste — wat de elektrische veiligheid betreft — het meest aan te merken.

Vroeger werd het gebruik van hoogtezonnen vooral gepropageerd, omdat het zo gezond zou zijn, tegenwoordig wordt de nadruk meer gelegd op de bruinbrand-kwaliteiten. De Consumentenbond adviseert echter steeds een arts te raadplegen of het gebruik van een hoogtezon wel verantwoord is. Wie een overgevoelige huid heeft, bepaalde medicijnen gebruikt of met bepaalde ziekten tobt, kan van een hoogtezon nadelige gevolgen ondervinden.

Fontein werd ongezond

DE EEUWENOUD Fontein der Gezondheid in Madrid is enige tijd geleden door het stadsbestuur afgesloten. De fontein stond in hoog aanzien bij lijders aan leverziekten en ingewandskwalen. Bij een onderzoek was komen vast te staan, dat de fontein water bevatte met een te hoog bacteriegehalte.

Volgens een zegsman van de gemeentelijke hygiënische dienst was het bacteriegehalte van het bronwater, dat in de fontein opwelt in een maand tijds verdubbeld. Men vond het toen onverantwoord het publiek nog langer van het water te laten drinken.

Men vermoedt dat het bronwater in contact komt met water, afkomstig uit het Madrileense rioolstelsel.

"Ik zal het nooit meer doen", zei de wonderdoenster

ACH, DAT IS VOORBII. Mevrouw Prinse-Corte, die korte tijd glorieerde als „de wonderdoenster van Standdaarbuiten”, die geïnterviewd werd en uitgeportretteerd, die zich de door God geroepene voelde volgens haar niet aan een overmaat van bescheidenheid mank gaande woorden, die er op los timmerde — die heeft thans kalmpjes voor de Bredase rechtbank haar ongelijk bekend. Zij gaf toe de wet te hebben overtreden, en hoewel zij zich nog altijd geroepen voelt door God om te genezen, zal zij dat alleen nog maar doen onder toezicht van een arts. Een voornemen, waarvan wij grondig hopen, dat ze het zal vergeten.

DE RECHTBANK HEEFT haar veroordeeld tot zeven maal f 500 gulden boete, waarvan telkens f 400 voorwaardelijk. De kantonrechter te Zevenbergen had haar enige tijd geleden veroordeeld tot zeven maal f 700, waarvan telkens f 500 voorwaardelijk. Van dit vonnis was zij verontwaardigd in hoger beroep gegaan. De officier van justitie had voor de zeven haar ten laste gelegde gevallen van onbevoegd uitoefenen der geneeskunst zeven maal 1000 gulden boete, waarvan f 600 voorwaardelijk geëist.

Zoals wij in het vorige nummer van ons maandblad al mededeelden woont de „wonderdoenster” niet meer in Standdaarbuiten, maar heeft zij zich, met een patiënt, in Tilburg gevestigd en heeft zij haar „wonderkrachten” aan de wilgen gehangen.

Ik doe het niet meer

DE SFEER VAN agressiviteit, die de zitting van de kantonrechter te Zevenbergen kenmerkte ontbrak op de zitting van de Bredase rechtbank, waar de 50-jarige wonderdoenster verklaarde:

„Ik doe het niet meer. Ik ben er mee opgehouden. Ik ben erg geschrokken van het vonnis dat mij is opgelegd. Het is mijn bedoeling medicijnen te gaan studeren of, als dat kan, onder leiding van een dokter, verder te werken. Niet voor mezelf, heren rechters, maar voor de mensen, want er is veel leed en pijn onder de mensen en ik word gedreven door een hogere macht om te helpen.”

Zette Leeuwenburgh, die voor Dordts Dagblad een verslag maakte van de zitting te Breda noemde haar nu een „timide verschijning”. Hoewel er meer dan voldoende publiek voor de zaak was gekomen zorgde mevrouw Prinse-Corte ditmaal niet voor spectaculair showwerk in de verdachtenbank. „Dat deed de officier van justitie, mr. F. A. Vaillant, kennelijk goed,” constateerde de verslaggever van De Stem. Was de rust en bescheidenheid die de verdachte nu tentoonspreidde van invloed op de eis? Ik wil de stok in het midden steken,

zei de officier toen hij de bovenvermelde geldboete requireerde tegen de verdachte.

Geheugen faafde

DE WONDERDOENSTER herinnerde zich niet veel meer van de behandelingen met smeersels, vuisten en handen, die de president van de rechtbank, mr. A. F. Stemfoort, met naam en toenaam uit het dossier opdiepte. Maar ze gaf toe in de periode mei-augustus 1970 mensen te hebben geholpen. „Ik weet echter wel zeker, dat ik nooit iemand geslagen heb of geknepen. Ik hoef de mensen niet aan te raken om ze te kunnen helpen.”

„U had geen diploma's?”, informeerde mr. Stemfoort vriendelijk, en dat werd prompt door verdachte toegegeven. „Maar ik wist niet, dat ik de mensen niet mocht helpen. Ik deed het niet om er zelf beter van te worden, al kreeg ik dan wel eens geld. Er om gevraagd heb ik nooit.”

„Dat verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst, is een uitgemaakte zaak,” aldus mr. Vaillant in zijn requisitoir. „Het draait hier alleen om de hoogte van de geldboete, want daarvan is verdachte kennelijk geschrokken.” Hij verwees naar het eindrapport van de staatscommissie Peters, die gestudeerd heeft op de problemen rond de paranormale beroepen. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen malafide en bonafide

genezers en onder de eerste groep wilde mr. Vaillant ook de „wonderdoenster” van Standdaarbuiten rangschikken. Daarvoor haalde hij een verklaring aan van de inspecteur van de Volksgezondheid in Noord-Brabant, waarin staat, dat de behandeling, die verdachte toepaste, van agressieve aard was.

Hardhandige werkwijze

„MAAR OOK ANDERE inlichtingen wijzen op een hardhandige werkwijze van verdachte. Zij heeft nooit gevraagd naar wat de dokter er van zei. Integendeel met artsen had zij niets van doen. Voorzichtig uitgedrukt, was zij op eigen gewin uit. Ook het feit, dat zij publiciteit beslist niet schuwde, pleit niet voor haar bonafiditeit,” aldus mr. Vaillant.

Hij hoopte dat de studie, die verdachte zich voorgenomen heeft, lukken zal en, „in dat geval wens ik haar veel geluk met haar verdere werk. Maar zolang het nog niet zover is, zal zij er mee moeten stoppen.” De officier stak niet onder stoelen of banken, dat hij ook controle zal laten uitoefenen.

„Niemand zal van mij verwachten, dat ik hier zal bestrijden, dat mijn cliënt zich heeft schuldig gemaakt aan het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst,” zei de verdediger, mr. Drion, die de rechtbank er in zijn pleidooi op wees, dat verdachte nooit enige waarschuwing heeft gekregen van medische of overheidsinstanties. „Zij heeft niet vermoed iets te doen dat strafbaar is.”

De verdediger meende dat er heel veel gewonnen is, nu verdachte er zich van bewust is geworden, dat, wat zij deed, niet kan en niet mag, „hoewel zij er zich evenzeer van bewust is, dat zij wel wat kan.”

Spiritisme gevaarlijk voor geestelijke gezondheid

OP EEN AVOND in maart heeft de Evangelische Omroep tijdens een televisie-uitzending nog eens gewezen op de gevaren van het spiritisme voor de geestelijke gezondheid van de mens. Zo deelde dokter Kraan op vragen van t.v.-presentator Meindert Leefling mee, dat het hem altijd weer verbaast, dat kerkmensen zo weinig gevaren zien in de occulte zaken. Ook bij de pastorale zorg wordt er blijkbaar weinig aandacht aan geschonken.

Dokter Kraan maakt deel uit van de staf van „De Oase” te Rotterdam, waar patiënten die lijden aan angsten, depressies, mensen, die zelfmoord willen plegen, worden opgenomen. Als

men die angsten, die depressies gaat navorsen, aldus de heer Kraan, komt men telkens weer terecht op occulte contacten in de kindertijd of later. Bij zulke zaken wordt het psychisch en organisch onbewuste aangesproken. De genezing zag de heer Kraan in gesprek, gebed en handoplegging ter bevrijding, door de inwerking van de Heilige Geest.

Mejuffrouw J. van Diemen, eveneens werkzaam in „De Oase”, zei dat de gevolgen van het spiritisme heel naar waren. Het veroorzaakt een zware gebondenheid. De occulte oorzaak van geestelijk lijden moeten wij ontmaskeren, aldus mej. Van Diemen.

Kwakzalver maakte reclame op school

ONDER DE KEIZERSKROON in *Handelsblad NRC* vonden wij de volgende impressies van een bezoek aan een school in Amsterdam-Oost, waar men als projekt het onderwerp „spiritisme” bij de kop had gevat:

Het jonge morgenlicht, dat de sombere spinsels van de nacht verdrijft, dat vormen en kleuren scherp doet uitkomen, dat vreemde schimmen verjaagt — ach, wat een verkwikkende gedachte. Wij waren dan op een sombere avond beland in de lokalen van het Van der Waalslyceum, in pandig gelegen aan de Polderweg bij de voormalige Oostergasfabriek, officieel heden ten dage het „Gasverdeelstation Oost”. Overigens met die naam Van der Waalslyceum zitten we ook al weer mis — het is de Van der Waals scholengemeenschap, waarvan men de wieg moet zoeken in de oude derde vijfjarige aan de Mauritskade 58.

Een vijfde klasse Havo had onlangs als projekt op het programma genomen een controversieel onderwerp: spiritisme. En dat was het doel van ons verblijf in de lokalen, waar de resultaten van het projekt te zien waren.

„De jonge generatie voelt zich tot occulte wetenschappen aangetrokken als reactie op de verregaande mechanisering en automatisering in de hedendaagse maatschappij” kon men op een van de wanden lezen. Er bij hingen ook de resultaten van een van de vele enquêtes, waarmee het mensdom heden ten dage aan de tand wordt gevoeld: Bent u bijgelovig? Ja, antwoordt 14 pct., nauwelijks zegt 13 pct., enigszins stamelt 23 pct., neen zegt ferm 33 pct.

Schilderijen

EEN VAN DE aardigste onderdelen van het projekt van deze vijfde klasse was ongetwijfeld het werkstuk van C. Perrier, A. Hartgers, S. Bonninga, L. Stroetman en C. te Boekhorst. Zij hadden een aantal geestelijke voorgangers gevraagd naar hun opvattingen over het spiritisme. Die bleken

afwijzend. Zelfs tot verbazing van de jongelui de Jehova's Getuigen. En ook ds. Legene van de Hernhutters. De bisschop van Haarlem, mgr. Zwartkruis, had nog een aardig studieobject in petto voor de vijfdeklassers. Hij verwees hen naar de „Lexicon für Theologie und Kirche”.

Nieuwsgierigen konden voorts kennis nemen van de verklaring van allerlei spiritistische termen als „inductor” en „intelligentie”, er lag een boekje van Blavatsky, een heel lokaal was gevuld met „doorgekomen” schilderijen en men kon kennis nemen van de teksten, door geesten gedikteerd zo in de geest van: Goeden avond. De vorige keer wilde ik u nog heel wat vertellen... Er lag een „planchet”, passend onder de handpalm en aan de onderkant voorzien van een potlood: de wijze waarop het medium zich door de geest laat dicteren.

Veel tegenstroom werd er niet bij gegeven. De naam van Houdini, de il-

lusionist, die alle spiritistische séances kon nadoen en ze onbarmhartig aan de kaak stelde, ontbrak bijvoorbeeld.



WIJ KUNNEN hier nog aan toevoegen, dat bezoekers aan deze tentoonstelling van het projekt een kaartje kregen uitgereikt van kwakzalver Heyligers uit het Drentse Roswinkel, waarin deze heer zijn diensten aanbeveelt. Om „helder te zien” uiteraard, om verdwenen kinderen op te sporen, om lotto-adviezen te geven etc. Maar ook beveelt hij zich zelf aan als genezer. Met een balpunt was er bij geschreven „magnetiseur”.

Wij nemen aanstonds aan, dat de schoolleiding er wel niet van op de hoogte zal zijn geweest, dat dit projekt misbruikt werd door een kwakzalver om reclame voor eigen standje te maken. Wij vinden het echter een kwalijke zaak, dat kwakzalvers via niet zonder jeugdig élan en jeugdig idealisme uitgevoerde schoolprojecten de gelegenheid krijgen hun naam uit te dragen.

Een kruidengids die op griezelige wijze weg naar genezing wil wijzen

HET „WOORD VOORAF” maakt mij al schichtig, bekent J. A. N(ijkamp) in Het Vaderland, wanneer hij de „Kruidengids - herkennen / verzamelen / gebruik” door Ingen Gabriel (uitg. L. J. Veen, Amsterdam) bespreekt in Het Vaderland. Het register vermeldt niet alleen de plantennamen, maar ook de ziekten. Het is dus heel eenvoudig om na te gaan welk „geneeskruid” we bij een bepaalde ziekte moeten toepassen.

De moeilijkheid blijft, dat we eerst moeten uitmaken welke ziekte we hebben. Dat laten we in een beschaafd land als het onze als regel ter beoordeling aan een arts over en we stellen (alweer als regel) zoveel vertrouwen in deze man, die een studie van minstens 7 à 8 jaar achter de rug heeft, dat we het aan hem overlaten om te beoordelen welke geneesmiddelen we tegen de door hem geconsta-

teerde kwaal moeten gebruiken. Ik vind het minstens griezelig als mensen de indruk krijgen, dat een boekje als dit hen de weg naar genezing kan wijzen.

Na het „Woord vooraf” volgt een „Inleiding”, die mij (ondanks de wetenschappelijke medewerking van dr. med. Gisela Weber) nog huiveriger maakt. Wanneer ik lees, dat „dierlijk eiwit gemakkelijk verteert en dus zo spoedig mogelijk weer moet worden afgescheiden”, vraag ik mij af waarom ik het dan eet!

Nog huiveriger word ik als ik lees, dat dierlijke eiwitten onze darmflora in ongunstige zin beïnvloeden waardoor er vergiften ontstaan, die via de darmwand in ons bloed komen. We worden natuurlijk ziek, maar gelukkig leert dit boekje ons ervaren „hoe planten uitkomst kunnen bieden, planten, waarop we altijd wat neergekeken hebben” enz.

Wanneer in de „Inleiding” dan nog geconstateerd wordt, dat de moderne farmacologie de oude ervaringsfeiten niet alleen bevestigd heeft, maar ook nieuwe toepassingen heeft kunnen ontdekken, kom ik tot de overtuiging, dat de schrijfster met „waarheden” (natuurlijk heeft de moderne farmacologie bepaalde ervaringsfeiten bevestigd enz.) speculaties introduceert. Gelukkig staat er nogal eens, dat een bepaalde plant een kwaal kan genezen; of hij het doet moeten we maar afwachten.

Ik geloof, dat het Nederlandse publiek te ontwikkeld is om zich door een boekje als dit te laten beïnvloeden. Daarom geloof ik niet, dat het veel kwaad zal stichten. Ik kan het echter niemand aanraden om er veel zinnigs uit te leren, besluit de recensent van Het Vaderland.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bulters, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 22

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.